

India 2004. Munduko Gizarte Foroaren globalizazioa

ERIC TOUSSAINT

*m*unduko Gizarte Foroa, gaur egun, metatuz joan diren hainbat esperientzia aberasgarriren batura da: 2001ean 12.000 parte-hartzaile izatetik hirugarren aldi honetan 100.000 izatera pasatu da. Prozesu horrek mundu mailako dinamika berritzailea taxutzea ahalbidetu du. Eta, bide batez, dinamika hori kontinente batzuetan oso modu sakonean sustraitu da, batik bat Latinoamerikan eta Europa Mendebaldean. Asian eta Ipar Amerikan eragin ahulagoa izan du, eta askoz txikiagoa Afrika eta Europa Ekialdean.

MGF Asiaratuz

Foroa 2004an Asiara eramatea, hau da, MGF «asiatizatzea», funtsezko urratsa da. Asiak munduko biztanleriaren erdia baino gehiago hartzen du. Mundu mailako aldaketak neurri handi batean kontinente horretatik pasatuko dira. Ez dugu ahaztu behar Europa Mendebaldeak eta Latinoamerikak munduko biztanleen %15 baino ez dutela hartzen.

Hasi zenetik eta orain arte, MGF batik bat europarra eta latinoamerikarra da, eta izaera horrek bere funtsezko

► **Eric Toussaint** belgikar idazlea da, CADTM (*Comité pour l'Annulation de la Dette du Tiers Monde*) taldeko zuzendaria.

ezaugarriak baldintzatzen ditu. Leku aldaketak lan egiteko moduaren aldaketan ere eragingo du, hitza hartuko duen jende motarengan. Orain arteko hiru foroetako hizlari gehienak beti berak izan gara, hitzaldiak banatu ditugu. Oso auzi zehatzen bozeramaile eta adierazpide gara (Hegoaldearen zorra, ura, mundializazioa, hedabide alternatiiboak, gerraren aurkako borroka, emakumeen borroka, elikagai subiranotasuna...). Indiara aldatzeak berrikuntza ahalbidetuko du jarraitasunaren baitan. Arazoak ukitzeko eta auziak jorratzeko modu berri bat. Osagai gehigarri garrantzitsu batekin: gizarte mugimenduek garapen maila handia dute herrialde hartan.

Oso gutxi ezagutzen da gizarte dinamika hori, baina sekulako gizarte mugimenduak dituzte. 50 milioi laguneko nekazari erakundeak. Erakunde sindikal oso garrantzitsuak, industrian, zerbitzu publikoetan, arrantzan... Eta globalizazio neoliberalari atxikitako auzi nagusien inguruan mobilizatu diren eragileak dira horiek. Inbetsioen Munduko Hitzarmenaren aurkako indiar nekazarien borroka; transgenikoen aurkakoa; Monsanto bezalako multinazionalen aurkakoa; multinazionalen sustatutako Narmada ibaiko bezalako egitasko energetikoen aurkakoa... Multinazionalen arduragabekeria kriminalari aurre egin dioten herriarrez ari gara. Esaterako, Bophalgo Union Carbide-ren adibidea dugu: duela hamar urte baino gehiago, produktu oso toxikoen erabilpen bereizi gabearen ondorioz, 15.000 lagun baino gehiago hil ziren.

Horrela, bada, Foroa Indiara eramatea, batik bat, esperientziak trukatzeko abagunea da, Foroa ren dinamika munduko lurralde oso sentiberatan gertatzen diren gizarte prozesu aberatsetan sustraitzeko aukera.

Foroaren jarraitasuna ziurtatzeko antolakuntza gaitasunari dagokionez, beste kontinentei ezin diegu eskatu Porto Alegreko MGFren azken aldiaren lortutako bera egitea edo hobetzea. Baina ez dezagun ahaztu 2001ean 12.000 parte-hartzaileekin hasi ginela. Normala litzateke, beraz, eta oso ona, Indian 2004an 30.000 parte-hartzaileekin hasia... Azpiegitura aldetik, oso desberdina izango da. Ez dugu udalerrri edo lurralde mailako gobernuen sostengu-

rik izango, Porto Alegreko prefekturarekin edo Rio Grande del Sur eskualdeko gobernuarekin gertatu bezala. Ekimen eta sare militanteei gehiago eskatu beharko zaie. Eta ziuraski orain artekoa baino erosotasun txikiagora egokitu beharko dugu.

Indiako MGFren antolatzaileek fundazio handien dirua ez onartzea erabaki zuten. Porto Alegreko MGFren azken aldiak Ford Fundazioaren ia milioi erdi dolarreko diru laguntzaren babesa izan zuen. Ikuspuntu berri hori interesgarria iruditzen zait, azpiegitura bakun eta xumeagoak izatera behartuko baikaitu. Baina Porto Alegre aurretik Chiapasen bildu ginen 1996an Neoliberalismoaren aurkako eta Gizateriaren aldeko Lehen Topaketetan parte hartzeko, Lacandona oihanaren erdian, eta prozesu horren hasiera oso aberatsa eta interesgarria izan zen.

Berriri diot: gizarte mugimenduen arteko elkartrukea ahalbidetuko duen ekitaldi bat ziurtatzeko indiar lankideek duten gaitasunaz ez dut zalantzarik. Ekitaldi horrek, gainera, mugimendu horien etorkizuneko agenda erabaki beharko du, eta baita mugimenduon ordezkaritza eta beren arteko koordinazioa indartu ere. Prozesu arrakastatsua izango da eta denok aterako gara bertatik indartuta.

*M*GFren mobilizazio planetarioak

2004ko urtarril edo otsaileko Munduko Gizarte Foroa baino garrantzitsuagoak dira, dena dela, 2003an zehar burutuko diren ekimen eta borroka guztiak: lehenik, gerraren aurka; ALCaren aurka (Ameriketako merkataritza libererako eremua); GATSren aurka (Merkataritza eta Zerbitzuei buruzko Akordio Orokorra); zorra baliogabetzearen alde; Nazioarteko Diru Funtsarekin sinatutako hitzarmenak haustearen alde; Munduko Merkataritza Erakundearen aurka.

Eta 2004ko MGFren bilera bera baino are garrantzitsuagoa izango da lurralde eta kontinente mailako foroaren prestaketa-prozesua eta bilera. Ekimen guztiak behetik elkar lotuz, lekuan lekukotik esparru globalera, mobilizazioak

piztuz. MGF Davosko Ekonomi Foroaren alternatiba gisa sortu zen, gogoeta gune gisa. Lehen fasean ez zen aintzat hartzen mobilizazioak deitzeko aukera. Jatorrizko ideia eztabaida foro bat eratzea zen. Porto Alegre III-n, oinarriko kontzeptua aldatu gabe, Davosekin batera urtero mobilizazio bat antolatzea erabaki genuenean —egun berean mundu osoan mobilizazio bat: «Neoliberalismoaren aurka, gerraren aurka, bestelako mundu bat posible da»—, aurrerapauso bat egiten ari ginen...

Inork ez zuen uste hasieran manifestazioak antolatuko genituenik. Aurreko otsaileko gerraren aurkako mobilizazio planetarioak, mundu mailan gerraren aurkako mugimendu kementsua eraikitzen lagundu dezakeen heinean, seinale oso esanguratsua da. Lehen aldiz gerra bat zilegitasunik gabe hasi da. Eta hori Florentziako Europako Gizarte Foroaren eta AEBetako bertako mobilizazioen emaitza baino ez da.

Gramscik deskribatutako historiako ezohiko une bat bizi dugu. Argi une bat, herritar gehienek kontzientzia mailan urrats erraldoiak egiten ari baitira. Bush, Blair, Aznar eta Berlusconi, adibide batzuk aipatzearen, sistemaren hipokrisia, zinismoa eta ankerkeria erakusten ari dira. Mundu osoko hainbat eta hainbat herritar sistema horren aurka politizatzen ari dira arrapaladan.

Beste manifestazio batzuk ere aurreikusten dira laster baterako: Eviango G8 bileraren aurka maiatzaren 28tik ekainaren 3ra, Munduko Merkataritza Erakundeak Cancunen 2003ko irailean zehar egingo duen bileraren aurka... Ikusten denez, prozesu honetan, ia-ia hilero halako ekimenen bat ageri zaigu.

Gerraren aurkako mobilizazio hori ez zen sortuko Florentziakorik gabe, eta hori ez zen antolatuko Porto Alegrikerik gabe. Florentzia Europa mailako deialdia izan zen, baina gero mundu mailako protesta bilakatu zen. Jakina, hau guztia hainbat bat-etortzearen emaitza da, 2001ean Porto Alegren baino lehenago hasitako prozesu batzuen fruitua. Baina Porto Alegre ardatz bateratzailea bihurtu zen, autodeterminazio dinamikaren abiapuntua. Mugarik gabeko prozesua. Abian diren ekimen hauetara guztietara irekita

egon behar dugu, logika eta kultura politiko berrietara irekita. Prozesu hori zentripetoa da: mugimenduen mugimenduaren ozeanorantz doazen ibai askok osatutako prozesua. Kapitalismoa eta patriarkatua oso ongi bat egiten duten eta planetaren arazo larrienen sustraian dauden bi sistematzat hartzen dituen prozesua.

Mugimenduen mugimendu horretan, dena dela, zenbait tentsio ere azaldu dira Porto Alegren gizarte mugimenduen eta Foroaren artean, azken agiri sintetiko batera iristeko gizarte mugimenduen proposamenaren inguruan. Nire ustez, Foroan dinamikan gizarte mugimenduen eragina haziz joan da, sindikatuak edo konfederazio sindikal tradizionalak ere aintzat hartuta. Mugimendu horiek gero eta itzal handiagoa dute, hasiera batean GKEek eta hedabide alternatiboek (*Le Monde Diplomatique*, kasu) ekimean funtsezko eginkizuna bete zuten neurri berean. Joeira horren aldekoa naiz. Alde batetik, gizarte mugimenduek ez diete MGFrekin identifikatzen diren gainerako parte-hartzaileei aurrera egiteko ildoan inposatu behar. Baina, bestetik, oso positiboa da ikustea benetako gizarte oinarria duten erakundeek —benetako borrokak sustatzen dituztenek— funtsezko zeregina dutela mugimenduaren baitan, horregatik gainerakoak baztertu gabe. Areago, ziur naiz prozesu hori mundu osoko herritar mugimenduetara ireki ahal eta behar dela.

Mugimenduen mugimendu bat indartzen ari dela nabaritzen dut. Ez da biltze edo bat-etortze soila, hori baino zerbait gehiago da. Hor ez dago zuzendaritza zentralizaturik. Baina, hala ere, mugimenduen mugimenduaren esparru egituratu bat ari da indartzen. Gertakari hori berria da. Europaren kasuan, adibidez, onartu behar dugu Florentzia, iazko azaroan, europar gizarte-mugimenduen sortze-agiria izan zela. Kontinente mailako zenbait kanpainatan izan zituen aurrekariak (zorria baliogabetzeko, langabeziaren aurkako europar martxak, Europa mailako grebak —trenbideetako langileak, kasu—...). Baina ez zen inoiz halako mailarik lortu. Zoragarria benetan!¶